

سازمان حفاظت محیط زیست از تلف شدن یک توله دیگر در پروژه تکثیر یوز آسیایی خبر داد

ایران و فیروز در سوگ دومین فرزند

هستی بختیاری خبرنگار

«ایران» و «فیروز» دو یوزپلنگ پروژه تکثیر یوز آسیایی (ایرانی) به سوگ دومین فرزندشان نشستند. آنها اردیبهشت ماه چراغ تکثیر یوز در اسارت را در توران روشن کردند تا جهان برای نخستین بار شاهد تکثیر یوز آسیایی ایران باشد. توله سه فرزند پسر ایران، نتیجه دو دهه مطالعه کارشناسان و نزدیک به یک دهه کار اجرایی بود. کارشناسان در این اتفاق بزرگ تا رسیدن به تولد پسر ایران، تجربه و خطای بسیاری را پشت سر گذاشتند. دیروز

صبح اما کارشناسان محیط زیست حامل خبر بدی برای جامعه محیط زیست ایران بودند. توله دوم در مسیر انتقال از سمنان به تهران جان داد. حالا چشم جامعه محیط زیست ایران نگران آخرین توله بازمانده و مادر است. تلاش‌های «ایران» برای گفت‌وگو با حسن اکبری، معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست و رضا فرجی، مدیرکل دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش بی‌نتیجه مانده و این سؤال‌ها هم بی‌پاسخ. آیا «درون‌زایی» و بیماری‌های ژنتیکی به دلیل ازدواج‌های فامیلی به مرگ توله اول منجر شد یا شیوه غلط شیردهی مرگ آن یکی را رقم زد؟ حسن اکبری، معاون محیط زیست طبیعی علت مرگ دومین پسر ایران را موکول به بعد از کالبدگشایی کرده است اما از تغییر در عادت دفع توله یوزها خبر می‌دهد. پیش از این بارها کارشناسانی مستقل از پردیسان اعلام کرده بودند که دفع توله‌ها بدون کمک مادر می‌تواند به مرگ توله‌ها بینجامد. این دلنگرانی‌ها پس از مرگ توله اول بسیار شنیده شد. توله یوزها در زمان تولد توسط یوز مادر تمیز می‌شوند و همین هم باعث می‌شود تا دفع در آنها بدون خطر انجام شود. با توجه به سزارین ایران، او به توله‌ها نزدیک شد. بسیاری هشدار داده بودند

کارشناسان موزه بیکارند، موزه‌ها کارشناس ندارند

جایگاه از دست رفته «موزه‌ها»

آوین صفایی خبرنگار

سرزمین ایران دارای فرهنگی اصیل بوده و موزه‌ها می‌توانند با توجه به نقش آموزشی، در شناخت فرهنگ تمدن ایران زمین در دنیا نقش آفرینی کنند، اما رئیس گروه اسبق موزه‌های چهارمحال و بختیاری به «ایران» می‌گوید: جایگاه و ارزش واقعی موزه‌های ایران طی سال‌های اخیر نه تنها از دست رفته بلکه رو به فقیرتر و زوال نیز حرکت کرده است.

«عباس یزدانی» به «ایران» می‌گوید: براساس تعریفی مشخص، موزه‌ها مؤسساتی آموزشی، غیرانتفاعی هستند که به جهت نمایش و آموزش آثار تاریخی و جمع‌آوری اطلاعات آن، تأسیس شده و برای دید عموم به نمایش گذاشته می‌شود. این تعریف هم اکنون شامل حال ۸۰ درصد موزه‌های کنونی ما نمی‌شود، چرا که موزه‌های ما در حال حاضر هیچ آموزشی ارائه نداده و تلاشی نیز برای جمع‌آوری ارائه اطلاعات درست و به روز در آنها دیده نمی‌شود... متأسفانه موزه‌های کشور، به محیطی تکراری و خسته‌کننده تبدیل شده‌اند. این در حالی است که موزه‌ها باید محیطی پویا بوده و دائماً در حال تغییر و تحول و نوآوری باشند، اما این اتفاق رخ نداده و شاهدیم که نحوه نمایش و ارائه اشیای تاریخی، سالیان سال بدون هیچ‌گونه تغییر و نوآوری در موزه‌ها به نمایش گذاشته می‌شوند.

ارزش آماري موزه‌ها!

به گفته این کارشناس موزه، اغلب اشیای به نمایش گذاشته شده در موزه‌ها (مشخصاً در موزه‌های جدیدتر)، ارزش موزه‌ای نداشته و با گذشت زمان بدون هیچ‌گونه جایه‌جایی تنها خاک می‌خورد. البته در برخی از موزه‌های ایران از جمله نمایشگاه فرش، موزه رضاعباسی و... این مشکلات به‌صورت حادق‌لی در آنها دیده می‌شود چرا که در آنها بهترین اشیا، دست چین شده و در معرض نمایش عموم قرار گرفته است. از طرفی شاهدیم که موزه‌هایی طی دهه‌های اخیر افتتاح شده و اشیایی را به معرض نمایش گذاشته‌اند که واقعا ارزش تاریخی ندارد.

یزدانی ادامه می‌دهد: یکی دیگر از مشکلات آن است که موزه‌ها در حال حاضر ارزش آماري پیدا کرده و تنها افزایش تعداد و افتتاح بیشتر موزه‌ها مورد اهمیت قرار دارد بدون این‌که توجهی به محتوای موزه‌ها شود. در حقیقت اغلب موزه‌های کشور، محیطی آموزشی و پویا نیستند. حتی پس از افتتاح موزه نیز به مسائلی نظیر کارشناسی، محافظت و مرمت از اشیای تاریخی نيز بی‌توجهی می‌کنند. در همین راستا نیز شاهدیم که متأسفانه اکثر اشیای تاریخی در موزه‌ها ما مورد نابودی و تخریب قرار می‌گیرند. این در حالی است که موزه‌ها جایگاه و مکانی برای حفظ اشیای تاریخی و باستانی است نه محلی برای تخریب و زوال آنها. رئیس گروه اسبق موزه‌های چهارمحال و بختیاری، راهکار بیرون رفت از این وضعیت و رفع

■ پنجشنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

■ سال بیست و هشتم

■ شماره ۷۹۱۱

شیر بی کیفیت جان توله یوز را گرفت

معاون سازمان محیط زیست علت اصلی مرگ دومین توله ایران را شیر بی کیفیت عنوان کرد و گفت: «تمامی شیرها به دلیل مسائل تحریم‌ها مستقیماً قابل خرید نیست و همین‌ها باعث شد توله دوم را از دست بدهیم.» حسن اکبری گفت:«پس از اینکه در عادت دفع یکی از توله‌ها اشکال پیش آمد، بلافاصله یکی از متخصصان داخلی به آنجا منتقل شد و توله را ویزیت کرد. متأسفانه مسیر محل نگهداری توله‌ها تا نزدیک‌ترین دامپزشکی فاصله قابل توجهی دارد.» به گفته

کشور پیش از این در گفت‌وگو با رسانه‌ها از ضعف بدنه کارشناسی سازمان حفاظت محیط زیست خبر داده و گفته بود: «بیش از ۲۰۰ گونه پستاندار در کشور داریم که برخی از آنها مثل یوزپلنگ به یک کارشناس ویژه نیاز دارند در حالی که تنها ۴ کارشناس

مشکلات موزه‌ها را نیز به ارزش و بها دادن به کارشناسان موزه دانسته و می‌گوید: در حال حاضر در بسیاری از استان‌های کشور، کارشناس موزه وجود نداشته و اگر هم باشد، تعدادشان بسیار اندک است. جالب اینجاست که فارغ‌التحصیلان موزه‌داری نیز اغلب بیکار بوده و نمی‌توانند در حوزه تخصصی خود شغلی پیدا کرده و در آن فعالیت کنند. این در حالی است که در دهه‌های قبل به وجود کارشناسان موزه اهمیت و بهای زیادی می‌دادند.

حتی در مواردی شاهد بودیم که کارشناسان موزه از کشورهای دیگر نظیر آلمان به ایران دعوت شدند. در همین حال «محمد حسین افرادی» راهنمای تخصصی موزه گرمابه حضرت و پهنه استان سمنان درباره جایگاه موزه‌ها در کشور به این‌گونه می‌گوید: موزه‌ها مکان‌های بسیار باارزشی هستند که نیاز به حمایت و توجه بیشتری دارند و

۱۰ نماینده امضای خود پای طرح فروش اشیای باستانی را پس گرفتند

احتمال خروج طرح از مجلس

گزارش

زیست بوم / نماینده جیرفت و عنبرآباد در مجلس شورای اسلامی از احتمال خروج طرح «استفاده بهینه از آثار باستانی و گنج‌ها» از دستور کار مجلس خبر می‌دهد. «ذبیح‌الله اعظمی» خود یکی از نمایندگان امضا کننده این طرح بود.

اوبه همراه سه نماینده یک روز بعد از انتشار گزارش «ایران» با عنوان «دو دهه تلاش برای جرم‌زدایی از «حراج» اشیای باستانی» امضای خود را پس گرفت و در نامه‌ای به همراه سه نماینده دیگر از رئیس مجلس شورای اسلامی خواست تا طرح را از دستور مجلس خارج کند و اسم آنها را هم از پای طرح بردارد.

تمرکز روزنامه ایران روی نام نماینده جیرفت به دلیل وجود تمدن ۵ هزار ساله هلیل‌رود در جیرفت بود. این تمدن در دهه ۶۰ قربانی حفاری‌های غیرمجاز شد و بسیاری از اشیای سنگ صابونی آن به خارج از کشور رفت. ایران در سه دهه گذشته تلاش کرد تا بخشی از اشیا را به کشور بازگرداند. سال‌های زیادی طول کشید تا ایران بتواند با کمک باستان‌شناسان نامدار ایران و جهان ثابت کند این اشیا از جنوب شرق ایران به خارج از کشور رفته است.

این چهار نماینده در نامه‌ای به محمدباقر قالیباف، عنوان کرده‌اند که طرح مطرح شده دارای اثرات بسیار مخرب بر میراث فرهنگی کشور است. آنها نوشته‌اند: «بخصوص در زمینه گسترش حفاری غیرمجاز، قاچاق و غارت اشیای باستانی و تاریخی اثرات جبران‌ناپذیری به‌دنبال خواهد داشت.»

نویسندگان این نامه طرح را ناقض اصل ۸۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی و کنوانسیون‌های بین‌المللی دانسته و نوشته‌اند: «در نتیجه این طرح نه تنها آثار و اشیای تاریخی حفظ نمی‌شود، بلکه خیانتی در حق نسل‌های آینده و میراث تاریخی ارزشمند کشور است. بنابراین اینچنان‌که قبلاً این طرح را امضا کرده‌ایم اما پس از بررسی‌های دقیق و کارشناسی بر مضرات آن واقف [شدیم] و لذا امضای خود را پس گرفته و از این طرح حمایت نمی‌کنیم.»

آنها در نهایت خواسته‌اند هم اسم‌شان از سامانه مجلس حذف شود و هم یادآور شده‌اند که انتظار دارند طرح از دستور کار مجلس خارج شود.

پیش از آنها «سیدعلی یزدی‌خواه» دیگر نماینده مجلس نیز اعلام کرده بود با توجه به موضوعات مطرح شده در رسانه‌ها و نیز توضیحات کارشناسی مدیران وزارت میراث فرهنگی، این آمادگی را دارم تا امضای خود را از این طرح پس بگیرم.

حالا نماینده جیرفت از احتمال خروج طرح قبلی خبر می‌دهد و به «ایسنا» می‌گوید: «بعد از اعلام وصول طرح استفاده بهینه از آثار باستانی و گنج‌ها تعدادی از نمایندگان از جمله بنده امضا‌هایمان را پس گرفتیم که اکنون تعداد نمایندگانی که امضایشان را پس گرفته‌اند به حدود ۱۰ نفر می‌رسد.»

وی یادآوری می‌شود: «این طرح با ۴۶ امضا اعلام وصول شد که به نظر می‌رسد تعداد بیشتری از نمایندگان امضاهای خود را پس خواهند گرفت و از این رو احتمالاً این طرح از دستور کار مجلس خارج می‌شود.»

به گفته او از طرف دیگر حدود ۵۰ نماینده در نامه‌ای به وزارت میراث فرهنگی خواستار شدند که دولت لایحه‌ای برای حفظ و نگهداری از آثار باستانی و گنج‌ها و رفع خلأهای قانونی به مجلس بدهد تا مجلس در مصوباتی خلأهای قانونی را رفع کند. این نمایندگان منتظر لایحه دولت هستند.

اعظمی می‌گوید نصرالله پژمانفر دیگر نماینده مجلس به عنوان طراح طرح «استفاده بهینه از آثار باستانی و گنج‌ها» به این نتیجه رسیده که باید دولت لایحه بدهد به همین دلیل نامه به وزارت میراث فرهنگی را تهیه و امضاها را جمع‌آوری کرد تا خلأهای قانونی رفع شود.

وی خروج اشیای باستانی حوزه انتخابیه‌اش را جفا در حق میراث فرهنگی دانسته و می‌گوید: «جیرفت دارای تمدن پنج تا هفت هزار ساله است. حفاری‌های غیرمجاز باعث خروج اشیا از جیرفت شده بود که ۳۵ قطعه از انگلستان برگردانده شده است.»

البته اشیای بازگردانده به ایران از تمدن هلیل‌رود تنها به این محموله محدود نمی‌شود و ایران در ریک پیگیری قضایی دیگر هم توانست ۱۸ شیء ۵ هزار ساله را به کشور استرداد دهد. هرچند در مقابل تعداد اشیایی که از جیرفت به خارج قاچاق شد عدد بسیار کمی است.

اعظمی می‌گوید: «در یکی از مواد این طرح موضوع باستان‌شناسی تخصصی آمده بود. در ابتدا طرح حفاری‌های غیرمجاز را ممنوع اعلام کرده که هر کسی اقدام به آن کند مشمول مجازات می‌شود اما در بخش پایانی به بحث اشتغال‌زایی از طریق حفاری اشاره شده بود. این بخش مشکلات (اعتراض جامعه باستان‌شناسان و رسانه) را به وجود آورده، از این رو ما امضایمان را پس گرفتیم.»

ایرنا- «حبیب‌الله امیرییک‌زاده» معاون اول رئیس کمیته رشد گردشگری تاجیکستان با هیأتی سه نفره برای بررسی سند برنامه اجرایی گردشگری به ایران سفر کرد.

ایرنا- «سید حسین موسوی فیر» رئیس مرکز امور بین‌الملل و کنوانسیون‌های سازمان حفاظت محیط زیست با اشاره به دیدار با سفیر عراق بر تقویت همکاری دو کشور با هدف مقابله با گرد و غبار تأکید کرد.

ایرنا- «علی سلاجقه» معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست با انتقاد از فعالیت صنایع فرسوده در کشور گفت: صنایع و معادن خود را بازسازی کنند و برای این کار از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان بهره گیرند.

ایرنا- «محسن نریمان» مدیرعامل منطقه آزاد ارس اعلام کرد: نظارت بر پایش آلودگی رودخانه ارس توسط کارگروه نظارتی مشترک ایران و ارمنستان از سر گرفته می‌شود.